

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN

(37-78 AY)

**OKUL ÖNCESİ ÖZEL EĞİTİM
DERS KİTABI**

Koordinatör

Prof. Dr. İbrahim Halil DİKEN

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Avşar ARDIÇ
Oğuzhan DALLI

Çocuk Gelişim Uzmanları

Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN
Öğr. Gör. Dr. Semra ŞAHİN

**SOSYAL-DUYGUSAL
GELİŞİM ALANI**

Dil Uzmanı

Afife Nurten AYTAÇ

Görsel Tasarım Uzmanı

Sabri AKKERMAN

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif ERSOY

ANDIMIZ

Türküm, doğruyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi
özümnden çok sevmektir.

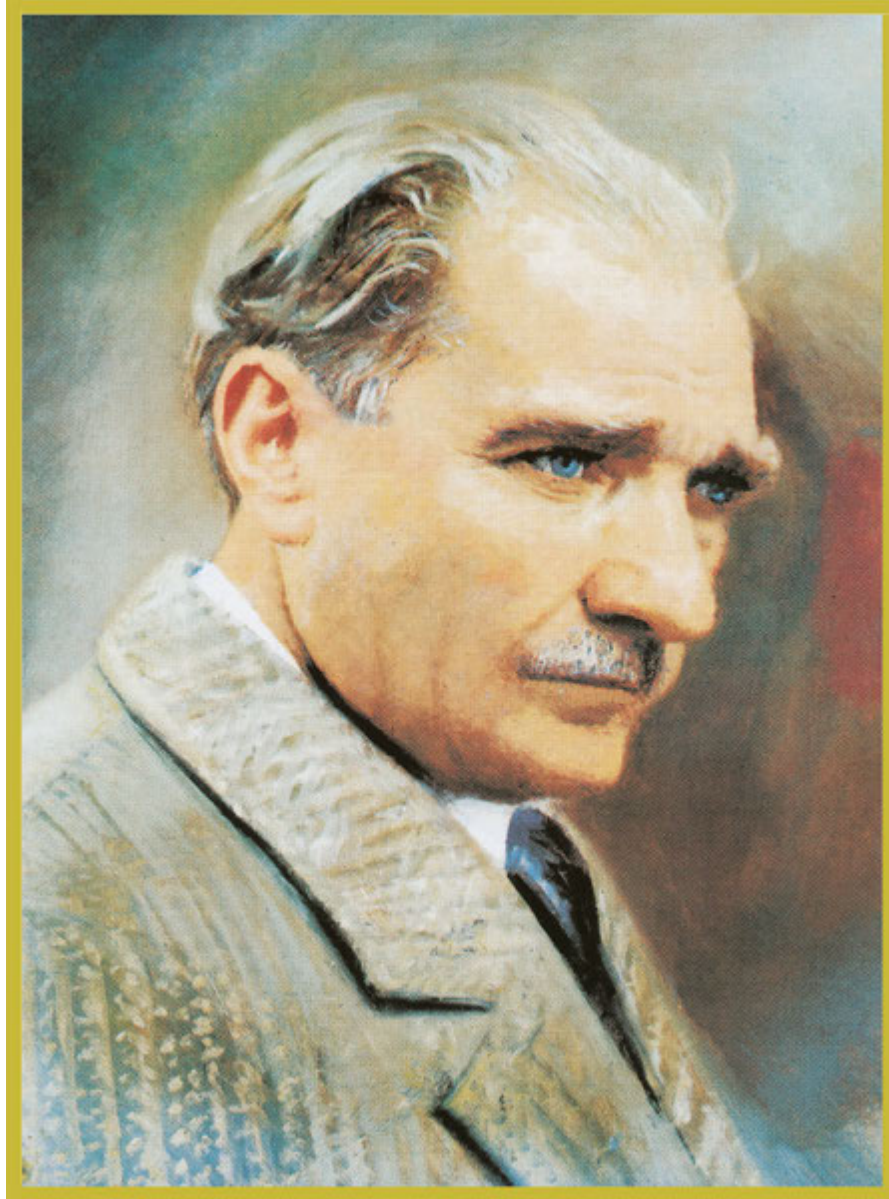
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

37-48 AY

Sosyal ilişkiler	8
Benlik Algısı-Öz Yeterlilik	10
Öz Denetim	12
Davranışsal ve Duygusal Sağlık	14
Sosyal Anlamlandırma	16

49-60 AY

Sosyal ilişkiler	18
Benlik Algısı-Öz Yeterlilik	20
Öz Denetim	22
Duygusal ve Davranışsal Sağlık	24
Sosyal Anlamlandırma	26

61-78 AY

Sosyal ilişkiler	28
Benlik Algısı-Öz Yeterlilik	30
Öz Denetim	32
Duygusal ve Davranışsal Sağlık	34
Sosyal Anlamlandırma	36

KAYNAKÇA.....	38
----------------------	-----------

ÖRNEK ETKİNLİK KARTLARI

Bu bölümde, 37-78 Ay Okul Öncesi Sosyal-Duygusal Gelişim Alanında farklı kazanımlara yönelik örnek etkinlik kartları yer almaktadır. Diğer kazanımlar için, bu örnek kartları kullanarak etkinliklerinizi ya da uygulamalarınızı geliştirebilirsiniz.

8 SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM ALANI

Alt Alan: Sosyal İlişkiler

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal ilişkiler (Sİ)

Kazanım: Sİ 1.8. Yapamadığı görevlerde yetişkin yardımını açıkça talep eder.

Ön koşullar: Çocuğunun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.13. Yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım ister. (25-30 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunun yapamadığı görevlerde yetişkinin yardımını açıkça talep ediyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde yapamadığı görevlerde yetişkin yardımını açıkça talep ediyorsa bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- İp
- Çocuğun kolaylıkla ipe dizebileceği tarzda boncuklar.

Uygulama

Çocuğunuzla sevdiğiniz için hediyeler hazırlayacağınız bir etkinlik yapınız. Boncukları ve ipleri alıp çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuz "Haydi seninle birlikte kolyeler ve bileklikler hazırlayalım." diyerek oyuna davet ediniz. İplerden birini alınız ve boncukları dizdikten sonra sonunda kendiniz düğümü atamıyormuşçasına çocuğunuzdan yardım isteyerek "İpin burasını tutarak düğüm atmama yardım eder misin?" diyerek yardım isteyiniz ve düğümü atınız. Ardından çocuğunuzun da kendisi ya da başkası için bir hediye hazırlaması için ona destek olunuz. Düğüm atarak bağlama sırası geldiğinde çocuğunuzun sizden yardım istemesi için sabırla bekleyiniz. Çocuğunuz yardımını istediğinde hemen ipi tutarak düğümü atması konusunda destek sağlayınız, eş zamanlı olarak "Tabi ki yardım ederim." diyerek coşku ile destek sağlayınız. Çocuğunuz eğer yardım istemez ise "Düğüm için sana yardım edebilir miyim?" diyerek tekrardan model oluşturunuz. Aynı adımları takip ederek çocuğunuzun tek başına tamamlayamayacağı etkinlik ve oyunlar ile tekrarlayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun beslenme, uyku gibi birincil ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz materyallerin çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz ip ve boncukların çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz yardım isteme basamağının çocuğunuzun gerçekten bağımsız olarak gerçekleştiremeyeceği bir etkinlik olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun gereğinden fazla yardımcı olmayınız.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun coşkulu ve neşeli olması gerektiğine dikkat ediniz.

- Uygulama sırasında çocuğunuzun boy hizasına indiğinizden ve sizi rahatça görebildiğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizin olumlu bir ortamı desteklediğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun bağımsız denemelerini takdir ediniz.
- Uygulama sonrası benzer etkinlikleri sıkça tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası günlük yaşam aktiviteleriniz içerisinde gerek gördüğünüz yerlerde çocuğunuzdan yardım ve destek talebinde bulunmayı ihmal etmeyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. İşaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği farklı doku ve sertlikte olan el işi kâğıtları ve malzemeleri ile sevdiğiniz için kâğıt ya da başka bir zemin üzerine hediyeler hazırlayarak uyarlayınız. Seçtiğiniz malzemeleri çocuğunuzun tam istediği gibi yerleştirmesi konusunda özgür davranması için onu destekleyiniz. Malzemeleri kâğıda yapıştırma noktasında siz ilk önce ondan destek isteyiniz. Ardından onun yapıştırma sırası geldiğinde destek isteyip istemediğini gözlemleyiniz. Eğer yardım talebinde bulunmaz ise birkaç defa daha tekrarlayarak yardım talebini destekleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, iki kişi aynı anda tek bir bileklik ya da hediye için uğraşınız. Gerekli yerlerde bekleyerek çocuğunuzun sizden yardım talep etmesi için fırsat oluşturunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla günlük yaşantınızda etkileşim kurarken ondan gerekli yerlerde kendini yetkin ve iyi hissedeceği yardımlar isteyiniz. Bu yardımları yemek yapma, sofrta hazırlama, ev temizliği gibi konularda birlikte gerçekleştireceğiniz etkinlikler olarak hazırlayınız.
- Çocuğunuzla alışverişe gidiniz. Satın almanız gereken nesnelere üst raflarda olanlar var ise çocuğunuzun kaldırarak uzanıp alması için ondan yardım isteyiniz. Size yardım ettikten sonra ekip çalışması için çocuğunuzun tebrik etmeyi unutmayınız.
- Kuralları olan çocuğunuzun da oynamaktan keyif aldığı bir oyuncağı var ise onunla oyunlar oynayınız. Zaman zaman oyunun kurallarını hatırlamayı "Yardıma ihtiyacım var. ... nasıldı?" diye sorarak oyun içerisinde de yardım ve destek isteyiniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yapamadığı görevlerde yetişkinin yardımını açıkça talep ediyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde yapamadığı görevlerde yetişkin yardımını açıkça talep ediyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Benlik Algısı-Öz Yeterlilik (BAÖY)

Kazanım: BAÖY 2.7. Yetişkin taleplerini sözel ipuçları ile yerine getirir.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.10. Ebeveynlerin izin vermediği bir davranışı ebeveynin varlığında durdurur. (31-36 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)
- DK 10. 11. Etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol eder. (31-36 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yetişkin taleplerini sözel ipuçları ile yerine getiriyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde yetişkin taleplerini sözel ipuçları ile yerine getiriyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Mutfak eşyaları.
- Yiyecek oyuncakları.

Uygulama

Çocuğunuzla bir şef ve çırak oyunu oynayınız. Materyalleri alarak çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuza "Haydi seninle aşçılık oyunu oynayalım, sen şef ol ve ben de çırak. Bana nasıl yemek yapılacağını öğret." diyerek oyunu başlatınız. Bir süre çocuğunuzun liderlik etmesine izin vererek onun istediğini gibi oyunu oynayınız. Daha sonra "Şef olma sırası bende." diyerek çocuğunuzun dikkatini çekiniz. Çocuğunuza "Şimdi domatesleri tabağa koy. Patlıcanı koy. Tuz at." gibi sırası ile yönergeler veriniz ve belirli taleplerde bulununuz. Çocuğunuz taleplerinizi yerine getirdiği zaman "Harika yaptın!", "Çok lezzetli görünüyor." diyerek davranışını kutlayınız. Bu sırada çocuğunuza materyalleri işaret ederek ya da uzatarak başka ipuçları vermediğimize emin olunuz. Aynı etkinliği birkaç defa daha tekrarlayarak pekiştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncakların çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve kullandığınız materyallerin üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında coşkulu bir ifade taşıyınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuz hata yaptığında yargılayıcı ya da reddedici bir tavır takınmamaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı desteklemek için çeşitli oyun ve etkinlikler düzenleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuz için oyuncaklardan ziyade farklı doku ve sertliklere sahip gerçek yiyecekler ile gerçek bir yemek pişirme oyunu oynayınız. Çocuğunuza önceden tek tek kullanacağınız malzemeleri tanıtınız ve onları koyacağınız yerleri birlikte belirtiniz. Daha sonra yukarıda belirtilen aşçı oyunu oynayınız. Çocuğunuz ile gerçek yemek pişirdiğiniz için ateş konusunda oldukça dikkatli davranınız. Etkinlik sırasında yönergelerinizi takiben eklediği yiyeceklerin yemeğin tadını ve kokusunu nasıl zenginleştirdiği ile ilgili konuşarak süreci çocuğunuz için eğlenceli kılınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, gerçek malzemeleri kullanarak çocuğunuzun çok sevdiği basit bir tatlı tarifi ya da puding gibi kolay talepler ve ipuçları ile takip edebileceği ve yapmaktan mutlu olacağı bir yemek seçiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Taleplerinizi çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun tuttuğunuzdan emin olunuz. Çok karışık ya da uzun cümleler kullanmamaya özen gösteriniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Günlük yaşantınız içerisinde çocuğunuzun sıklıkla kullanmayı tercih ettiği materyalleri evin içerisinde çocuğunuzun çok kolay fark edemeyeceği noktalara yerleştiriniz. Çocuğunuz bu materyalleri aradığı zaman yaptığınız işe devam ederek sadece sözel yönergelerle yerini ya da nasıl alacağını söyleyiniz. Çocuğunuzun kendisinin bu yönergeleri takip ederek gerçekleştirmesine özen gösteriniz.
- Çocuğunuzla hikâyeler oluşturunuz. Kukla ya da oyuncaklarla oluşturduğunuz hikâyelerdeki karakterlerin duygularına dair farkındalık oluşturunuz. Oluşturduğunuz hikâyelerde annesinin ya da babasının ondan rica ettiği şeyleri dinleyerek ardından gerçekleştiren (Ev işlerine yardım, yemek yapma, alışveriş gibi basit konuları seçiniz.) bir çocuğun olduğu interaktif bir hikâye oluşturunuz.
- Çocuğunuzla evde kıyafetleri renklerine göre ayırarak yıkama etkinliği gerçekleştiriniz. Çocuğunuzun kirli kıyafetlerini yıkamak için ondan neşeli bir şekilde yardım isteyiniz. Bu noktada ondan "Renklerini buraya koy, mavileri makinenin içine at, sepeti getir." gibi taleplerde bulunarak çocuğunuzun taleplerinizi karşılayıp karşılamadığına bakınız.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yetişkin taleplerini sözel ipuçları ile yerine getiriyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde yetişkin taleplerini sözel ipuçları ile yerine getiriyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Öz Denetim (ÖD)

Kazanım: ÖD 3. 1. Duygularla ilgili anlatılan bir öyküyü dinler.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.25. Hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığıyla ifade eder. (31-36 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz duygularla ilgili anlatılan bir öyküyü dinliyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde duygularla ilgili anlatılan bir öyküyü dinliyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kuklalar.

Uygulama

Çocuğunuz için onun da ilgisini çekecek bir sosyal hikâye oluştunuz. Sosyal hikâyeniz için çocuğunuzun daha önce başına gelen ve yoğun duygularla tepki verdiği onun için mutluluk verici ya da heyecanlı bir olayı ve oradaki duygularını örnek alınız. İhtiyacınız kadar sayıda kuklayı çocuğunuzun görüş alanına getiriniz ve "Günlerden bir gün ..." diyerek sosyal hikâyeyi çocuğunuza anlatmaya başlayınız. Çocuğunuz sizinle göz teması kurduğunda ya da ilgisini yönelttiğinde çocuğunuza doğru daha da canlı bir şekilde anlatmaya devam ediniz. Hikâyenizi çocuğunuz için seçtiğiniz olaydaki duygularla zenginleştirerek, duygulara "... mutlu hissetmişti." gibi detaylarla doldurunuz. Hikâyenizin mutlaka mutlu bir sonla bitmesini sağlayınız. Hikâye aralarında çocuğunuza "Ne kadar dikkatli dinliyorsun." diyerek onu gözlemlediğinizi ve memnuniyetinizi belli ediniz. Hikâyenizi anlatırken aralarda küçük duraklamalar yaparak çocuğunuzun size tepki vermesi için aralıklar koyunuz. Bu hikâyeyi ve bunun gibi hikâyeleri farklı etkinliklerin ve aktiviteleri içine sokarak çocuğunuzun tecrübe etme şansını artırınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz kuklaların çocuğunuzun oynamaktan keyif alacağı kuklalar olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama öncesi sosyal hikâyenizi ilgi çekici ve duygularla detaylı olacak şekilde hazır ediniz.
- Uygulama sırasında bir hikâye anlatıcısı gibi ilgi çekici olmaya dikkat ediniz.

- Uygulama sırasında baş edemediğiniz duyguları hikâyenize katmaktan uzak durunuz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı desteklemek için çeşitli oyun ve etkinlikler düzenleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği hikâyenizin içindeki karakterlerin konuşmalarını daha da vurgulu ve ayırt edici şekilde yaparak gerçekleştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız. Siz hikâyeyi anlatırken çocuğunuzun sizi rahatlıkla izlediğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, hikâyeyi çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun şekilde hazırlayınız. Çocuğunuzun dikkat sürelerini göz önünde bulundurarak oluşturunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Taleplerinizi çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun tuttuğunuzdan emin olunuz. Çok karışık ya da uzun cümleler kullanmamaya özen gösteriniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Günlük yaşantınızda farklı istekleri olan ya da hissedeni kişilere dair örnekleri çeşitlendirebilir ve onlar hakkında çocuğunuza farklı hikâyeler anlatabilirsiniz.
- Gün içerisinde çocuğunuz okuldan geldiğinde ona o gelmeden önce ne yapmış olduğunuzla ilgili hikâyeler anlatınız. Hikâyenizi kendi duygularınızla zenginleştiriniz.
- Uyku öncesi hikâye anlatma ya da öykü okuma saatlerinizi bir rutine dönüştürebilir, hikâye bittikten sonra duygulara vurgu yapabilirsiniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz duygularla ilgili anlatılan bir öyküyü dinliyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde duygularla ilgili anlatılan bir öyküyü dinliyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Davranışsal ve Duygusal Sağlık (DDS)

Kazanım: DDS 4.3. Nesneleri sahibinden izin alarak kullanır.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.13. İsteklerinin ertelenmesini kabullenir. (31-36 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz nesnelere sahibinden izin alarak kullanıyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde nesnelere sahibinden izin alarak kullanıyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Size ait parmak boya ve çocuğunuzun boya.
- Kâğıt ya da kâğıt bardaklar.

Uygulama

Çocuğunuzla bir oyun ortamı oluşturunuz. Çocuğunuzun önceden sevdiği ve ilgisini çeken size ait nesnelere ve onların boya alanına getiriniz ve onlarla bir oyun başlatınız. Örneğin size ait parmak boya alanını kullanarak onlarla bir kâğıda ya da bardağa boyama yapmaya başlayınız. Çocuğunuzun izin alması için ona alan tanıyınız. Eğer bir şey söylemez ise "Bunlarla oynayabilir miyim?" diye sorabileceğini söyleyerek yönlendiriniz. Çocuğunuz sizden izin istediğinde "Aferin. Çok güzel izin istedin." deyiniz. Siz de oyun içerisinde çocuğunuzun size ait boya alanını kullanmak istediğinde "Bu boyayı kullanabilir miyim?" diyerek izin isteyiniz. Çocuğunuzun izin vermesi hâlinde "Teşekkürler." demeyi ihmal etmeyiniz. Bir çok denemeyi içerecek şekilde oyunu sürdürünüz. Aynı etkinliği gün içerisinde farklı materyal ya da nesnelere uygulayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz nesnelere çocuğunuzun ilgisini çektiğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında keyif aldığınızı belli eden coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında size ait olan nesnelere kırılması, bozulması ihtimaline karşı hazırlıklı olunuz.

- Uygulama sırasında çocuğunuzun size izin vermediği hiçbir nesneyi kullanmayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun izin almadan nesneye uzanırsa onu tekrar alarak izin almasını hatırlatınız.
- Uygulama sonrası günlük yaşantınızda taklit becerileri ve çocuğunuzun size nasıl hareket etmeniz gerektiğini ifade edebileceği etkinlikler düzenleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği boyalarla değil ses çıkaran nesnelere ile yapınız. Kendiniz için oyuncak enstrümanlar alınız ve bunları oyun ortamına getiriniz. Çocuğunuza tanıtırken bunların size ait olduğunu ve izin alarak birlikte oynayabileceğinizi söyleyiniz. Yukarıdaki etkinliği ses çıkaran nesnelere uyarlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, izin alma davranışlarını gelişim seviyesine uygun şekilde hazırlayınız. Çocuğunuzun izin almaya yönelik çabalarını takdir ediniz. Çocuğunuzun dikkat sürelerini göz önünde bulundurunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Boyalara dokunma veya ojelerin kokusu ile ilgili olarak çocuğunuzun bir hassasiyeti var ise gerekli çevresel düzenlemeleri yaparak devam ediniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Günlük hayatınızda çocuğunuzun oyuncakları ile oynamadan önce ondan izin alarak bolca model oluşturunuz. Çocuğunuz size "hayır" demeyi seçtiğinde nesnelere paylaşmak ile ilgili tercihinin saygı duyarak ısrarcı olmayınız.
- Çocuğunuzla yemek yerken onun tabağında ya da elinde olan bir yiyecekte biraz almak için izin isteyiniz. Çocuğunuz sizinle paylaştığı zaman olumlu tepkiler vererek pekiştiriniz. Aynı şekilde çocuğunuzun yemekten keyif alacağı nesnelere elinizde bulundurarak sizden rica etmesini sağlayınız ve yiyeceğinizi paylaşınız.
- Çocuğunuzla kendinize ait olan oyuncaklar varsa onları paylaşarak aynı şekilde izin temelli oyunlar oluşturabilirsiniz.
- Çocuğunuzla alışverişe gittiğiniz zaman satın almanızı istediği şeyler olduğunda bunlarla ilgili izin istemesi yönünde teşvik ediniz. Bununla birlikte eğer almamanız gereken bir şey var ise çocuğunuza izin istediği için teşekkür ederek sağlıklı sınırları çiziniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz nesnelere sahibinden izin alarak kullanıyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde nesnelere sahibinden izin alarak kullanıyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal Anlamlandırma (SA)

Kazanım: SA 5.1. Yetişkinlerin cinsiyetini doğru olarak söyler.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.23. Aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğu hakkında konuşur. (31-36 Ay Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı)

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yetişkinlerin cinsiyetini doğru olarak söylüyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde yetişkinlerin cinsiyetini doğru olarak söylüyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğun yakın çevresinden yetişkin fotoğrafları.
- 2 tane küçük tuvalet oyuncağı.

Uygulama

Çocuğunuza "Kadınlar, kadınlar tuvaletine, erkekler de erkekler tuvaletine gider. Erkekler tuvaletinin sembolü (), Kadınlar tuvaletinin sembolü de () budur. Bak, bunların da tuvaleti gelmiş. Haydi yardım edelim." diyerek oyuna davet ediniz. Çocuğunuzun dikkatini çektikten sonra fotoğraflardan birini elinize alıp "... amcan bir erkek. Erkekler tuvaletine gidecek." diyerek o fotoğrafı eğlenceli bir şekilde erkekler tuvaletine götürünüz. Ardından çocuğunuzun da eline tanıdığı yetişkinlerin fotoğraflarını vererek "... teyze kadın mı erkek mi? Çooook tuvaleti gelmiş! Hangi tuvalete girecek?" diyerek çocuğunuzun fikrini belirtmesini sağlayınız. Çocuğunuzdan cevap gelmez ise "... teyze bir kadın." diyerek belirtiniz. Çocuğunuz istenilen cevabı verdiğinde "... nın bir kadın/erkek olduğunu biliyorsun." diyerek pekiştiriniz. Aynı oyunu bir süre eğlenceli bir şekilde çeşitlendirerek devam ettiriniz. Gün içerisinde farklı etkinliklerle bu kazanımı destekleyiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz fotoğrafların çocuğunuz için yeterince ayırt edici olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun kendi tuvalet ve mahremiyet eğitimini tamamladığından emin olunuz.

- Uygulama sırasında neşeli ve canlı bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında kullandığınız cümlelerin çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sonrası farklı etkinliklerle bu kazanımı tekrarlayınız.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği fotoğraflarla değil o kişilerin ses kayıtları ya da kendileri ile yapabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, yetişkinlerin fotoğraflarında cinsiyetlerin yeterince ayırt edici olduğundan emin olunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun tuvalet eğitimini tamamladığından veya eşleştirme, gruplama gibi bir takım ön koşul becerilere hakim olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla bir kıyafet mağazasına giriniz. Birlikte kıyafetleri değerlendirerek "Bu kadınlar için, bu erkekler için..." gibi sohbetlerle bu konudaki fikirlerinizi konuşup paylaşınız.
- Çocuğunuzla oyuncak bebekler kullanarak oyun oynayınız. Oyuncak bebekleri oynatırken cinsiyet temelli davranışlarla cinsiyet eşleştirmeleri yaparak oyununuzu devam ettiriniz.
- Çocuğunuzla günlük yaşantınız içerisinde kadınlar ve erkeklere dair bir çok farklı sohbeti devam ettiriniz. Annelerin kadın olması, babaların erkek olması, erkeklerin de kadınların da çalışması gibi aile kültürünüze özgün örneklerle çocuğunuzun kadın ve erkek cinsiyetlerini ayırt etmesi için fırsat oluşturunuz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yetişkinlerin cinsiyetini doğru olarak söylüyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde yetişkinlerin cinsiyetini doğru olarak söylüyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal ilişkiler (Sİ)

Kazanım: Sİ 1.36. İki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynar.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Sİ 1.15. Sıra alarak oyunlarda iş birliği yapar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz iki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynar mı? Çocuk dört denemenin üçünde iki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynuyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

Uygulama

Çocuğunuzla sallanan şişeler oyununu oynayınız. Daha önceden oyunu öğreniniz ve daha sonra çocuğunuzun görüş alanına girerek "Haydi seninle sallanan şişeler oyunu oynayalım." diyerek oyuna davet ediniz. Çocuğunuzla yan yana geçiniz ve "İki küçük şişe sallanıyor..." diyerek grup oyununun şarkısına başlayınız. İlk seferde düşen şişenin çocuğunuz olmasına özen gösteriniz. Ardından oyunu tekrar oynayınız ve "Sıra bende, şimdi ilk ben düşeceğim." diyerek önceden çocuğunuzunuzu bilgilendiriniz. Tekrardan oyuna başlayınız ve ilk önce düşen küçük şişe olarak kendinizi yere bırakınız. Çocuğunuz kendi düşme sırasını beklerken bulunduğunuz noktadan "Ne kadar güzel sıranı bekliyorsun, küçük şişe!" diyerek pekiştiriniz. Daha sonra sırayı çocuğunuza geçiriniz. Oyunu çocuğunuzla birkaç defa daha oynayınız. Gün içerisinde benzer etkinlik ve aktivitelerle bu kazanımı destekleyiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçeceğiniz şarkının çocuğunuz için çok kolay ya da çok zor olmamasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında ilk örneği siz gösterirken çocuğunuz için yeterince dikkat çekici olmaya özen gösteriniz, çocuğunuzun ilgisinin ve merakının takibinde olunuz.
- Uygulama sırasında küçük şişeler olarak devrildiğinizde çocuğunuzun ya da sizin fiziksel bir zarar görmemesi için dikkatli olunuz.
- Uygulama sırasında şarkıyı ve oyunu yüksek bir enerji ile devam ettiriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı gün içerisinde uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için etkinlikler düzenleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği daha çok sallanarak ve kendinizi minderlerin üzerine yavaşça bırakarak gerçekleştiriniz. Uygulama öncesi çocuğunuza kendinizi bırakacağınız yeri göstererek herhangi bir tedirginlik oluşmasına engel olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuz için küçük şişe oyuncakları bulunuz ve şarkıyı söyleyerek şişeleri birlikte sallayınız. Etkinliği çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine göre ayarladığınızdan emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, şarkıyı çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun şekilde sadeleştirerek devam ediniz. Deneme sıklığını artırınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzun yapmaktan keyif aldığı gelişim seviyesine uygun bir yap boz oyunu oynayınız. Yapbozu çocuğunuzun görüş alanına getirerek ilgi çekici bir biçimde "Haydi seninle bunu tamamlayalım." diyerek oyuna davet ediniz. Yapboz parçalarının hepsini kendi elinizde tutunuz. İlk parçayı koyarak başlayınız. Daha sonra çocuğunuza "Sıra sende." diyerek ona bir parça yapboz veriniz ve yerleştirmesini bekleyiniz. Daha sonra sıra size geçtiğinde "Şimdi sıra bende." diyerek bir parça alınız ve yerleştiriniz. Çocuğunuz sizin sıranızı beklerken "Sıranı ne kadar güzel bir şekilde bekliyorsun. Aferin." diyerek kutlayınız. Ardından yapboz tamamlanana kadar sıralı oyununuzu keyifli bir biçimde devam ettiriniz. Çocuğunuz eğer sırayı beklemez ise eğlenceli bir biçimde "Hayır, sıra bende!" diyerek kendi sıranızı muhakkak oynayınız. Oyun sürecinde her seferinde "Sıra sende." ya da "Sıra bende." diye söylemeden beden dili, jestleriniz ve mimikleriniz ile sıralı bir oyun oynayınız. Çocuğunuzu sırasını bekler ve sizin sıranızı takip ederken tebrik ediniz.
- Çocuğunuzla gerçek bir yemek tarifini birlikte hazırlayınız. Yemek tarifini hazırlamadan önce malzemeleri paylaşarak sıra ile yemeğinize katınız.
- Çocuğunuzla çeşitli parmak oyunları oynayınız. Parmak oyunlarını oynarken ufak değişiklikler yaparak sıralı bir şekilde gerçekleştiriniz. Oynarken başarı odaklı olmaya özen gösteriniz.
- Çocuğunuzun da aktif olarak katılım sağlayabileceği oyun alanlarına ya da arkadaş buluşmalarına gidiniz. Daha kalabalık ortamlarda kalabalık grup oyunları oynayarak sıra alma kazanımını pekiştiriniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz iki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynar mı? Çocuk dört oturumun üçünde iki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynuyor ise bir sonraki kazanıma geçiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Benlik Algısı-Öz Yeterlilik (BAÖY)

Kazanım: BAÖY 2.11. Cinsiyeti ile ilgili özelliklerini söyler.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- BAÖY 2.1. Sorulduğunda sevdiği nesnelere göstererek ya da söyleyerek tercih belirtir.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz cinsiyeti ile ilgili özelliklerini söylüyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde cinsiyeti ile ilgili özelliklerini söylüyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı cinsiyetlerden oyuncak bebekler.

Uygulama

Çocuğunuz ile bir bebek oyunu oynayınız. Oyuncak bebekleri alarak çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Bebekleri yere koyarak çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde bir bebek oyunu başlatınız. Kurduğunuz oyunda ebeveyn rolünü siz alarak bebeklere "Kızlar ne giyer?", "Erkeklerin sesi nasıldır?", "Kızlar ve erkeklerin neleri farklıdır?" gibi sorular sorarak çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde bebekleri seslendiriniz. Daha sonra çocuğunuzun oyuna davet ederek kendi cinsiyetindeki bebeklerin kontrolünü ona veriniz ve oyunu devam ettiriniz. Soruları kendi kültürel cinsiyet rolleriniz ve çocuğunuzun gelişim seviyesine göre çeşitlendirebilirsiniz. Çocuğunuz farklı cinsiyetlerin özellikleri ile ilgili yanıt verdiğinde "Aferin, sen ...yı biliyorsun." diyerek çocuğunuzun bilgisini paylaştığı için tebrik ediniz. Çocuğunuz sessiz kalmayı devam ettirirse onun gözlemleyeceği şekilde oyununuzu devam ettirerek çocuğunuzun aktif olarak oyunda kalmasını sağlayınız. Farklı aktivitelerle aynı kazanımı gün içerisinde destekleyiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi soracağınız soruları ve cevaplarını kafanızda belirleyiniz.
- Uygulama sırasında kullandığınız kalıpların hiçbir cinsiyete dair rencide edici ya da aşağılayıcı olmamasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında eğer üreme organlarının isimlerini kullanırsanız biyolojik terminolojideki kalıpları kullanınız.

- Uygulama sırasında cinsiyet özelliklerini çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak açıklayınız.
- Uygulama sonrası farklı etkinlikler düzenleyerek aynı kazanımı destekleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği keyif alacağınız sohbetlerle gerçekleştiriniz. Oyuna çocuğunuzu başlangıçta davet ederek başlayınız. Bebekleri birlikte oturtturarak onları konuşturunuz. Oyunu çocuğunuzun ihtiyaçlarına göre uyarlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuz için oyuncakları uygun konuma yerleştiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, materyalleri sadece çocuğunuzun cinsiyeti ile aynı olan bebeklerden seçiniz. Farklı özellikleri çocuğunuzun kendisi ile bağ kurabileceği bir şekilde konuşunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla başka çocukları gözlemleyebileceğiniz bir alana gidiniz. Orada çocuğunuzla, çocuğunuzun cinsiyet özelliklerine dair konuşmalar başlatınız.
- Çocuğunuzla evcilik ya da benzeri rol yapma oyunlarını oynarken oyun içerisine kendi cinsiyetine ve diğer cinsiyetlere dair ufak sohbetler ve farkındalıklar ekleyiniz.
- Çocuğunuz ile uykudan önce kitap okuma saati yapınız. Kitabı okurken resimlerdeki karakterlerin cinsiyetleri ve cinsiyet özelliklerini konuşarak etkinliği zenginleştiriniz.
- Günlük yaşantınızda alışverişe çıkarken çocuğunuza giyimle alakalı bir malzeme satın alırken cinsiyet özellikleri hakkında konuşarak alışverişinizi anlamlı bir etkinliğe çeviriniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz cinsiyeti ile ilgili özelliklerini söylüyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde cinsiyeti ile ilgili özelliklerini söylüyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Öz Denetim (ÖD)

Kazanım: ÖD 3.15. Oyun kurallarını ortak anlaşma ile değiştirir.

Ön koşullar: Çocuğunuzun aşağıdaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- ÖD 3.2. Sorulduğunda anlık duygusunu açıklar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz oyunun kurallarını ortak anlaşma ile değiştiriyor mu? Çocuk eğer dört denemeden üçümde oyunun kurallarını ortak anlaşma ile değiştiriyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

Uygulama

Çocuğunuzla saklambaç oyunu oynayınız. Çocuğunuzun oyuna davet ediniz ve saklambaç oyununun kurallarını basitçe açıklayınız. Oyuna başladıktan bir süre sonra saklanma yerlerindeki sınırlar, kaçta kadar sayılacağı ile ilgili kurallarla ilgili ufak değişiklikler teklif etmeye başlayınız. İlk başta koyduğunuz kuralların çocuğunuz için bir miktar zorlayıcı olmasına, yerine koymayı teklif ettiğiniz kuralların ise oyunun oynamasını bir miktar daha rahatlatacağına emin olunuz. Böylece çocuğunuz yeni kuralları kabul etmeye daha istekli olacaktır. Eğer çocuğunuz önerilen kuralları kabul etmekte istekli davranmaz ise "Bu kararı sadece birlikte verebiliriz." diyerek fikrine saygı duyunuz. Çocuğunuz yeni kuralları kabul ettiğinde "Aferin, yeni kuralları dinledin ve kabul ettin." diyerek çocuğunuzun kutlayınız. Kuralları koyarken ve değiştirirken çocuğunuz için oldukça anlaşılır olmaya özen gösteriniz. Aynı kazanımı desteklemek için gün içerisinde benzer etkinlikler gerçekleştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyunu oynarken çocuğunuz için tehlikeli olabilecek ya da koşarken çarpabileceğiniz nesnelere ortamdan uzaklaştırınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzla oynamaktan aldığınız keyfi ona gösteriniz.
- Uygulama sırasında tam bir oyun arkadaşı gibi davranınız.

- Uygulama sırasında yaptığınız konuşmaların çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı destekleyecek benzer etkinlik ve oyunlar planlayınız.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği birlikte oynamaktan keyif aldığınız el oyunları ile gerçekleştiriniz. Bir süre oynadıktan sonra kural değişiklikleri teklif ediniz. Çocuğunuz oyun kurallarında değişiklik kabul ettiğinde bol miktarda kutlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, saklambaç yerine çocuğunuzun oynamaktan keyif aldığı el oyunları ya da şarkıları kullanabilir. Şarkı sözlerini söyleme sıralarını değiştirebilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinlikte kural değişimlerini oldukça minik farklılıklar şeklinde uyarlayınız. Çok fazla kuralı aynı anda değiştirerek çocuğunuzun kaygısının artmasına sebebiyet vermeyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Kural değişikliklerini çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak yapınız.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Günlük hayatınızda çocuğunuzla söylemekten keyif aldığınız şarkıları söylerken bir süre sonra durdurup, oyununuzda bir takım kural değişiklikleri talep ediniz. Şarkı nakaratlarını sıra ile söylemek, şarkıyı sıra ile söylemek ya da bazı yerleri aynı anda söylemek gibi o anki eğlencenize göre kuralları değiştiriniz.
- Günlük rutininizin içine ani program değişiklikleri, sürprizler bazen de program iptalleri koyarak çocuğunuzun rutin dışına çıkarken vereceği duygusal tepkileri tolere etmesi için ona fırsat oluşturunuz.
- Çocuğunuzu birlikte oyunlar oynayabileceği akran gruplarının içine sıkça dâhil ediniz. Birlikte oyun kurmaları, yeni kurallar eklemeleri ve bazı kuralları değiştirmeleri için fırsatlar oluşturunuz.
- Ailecek ev içerisinde kalabalıkla oynayabileceğiniz "Yağ satarım, bal satarım." gibi oyunları oynayınız. Oyun içerisinde kural değişiklikleri öneriniz ve oyunları farklılaştırınız.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz oyunun kurallarını ortak anlaşma ile değiştiriyor mu? Çocuk eğer dört oturumun üçünde oyunun kurallarını ortak anlaşma ile değiştiriyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Duygusal ve Davranışsal Sağlık (DDS)

Kazanımlar: DDS 4.7. Akranlarından gelen hoşlanmadığı davranışlara rahatsız edici olmayan, uygun tepkiyi verir.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DDS 4.4. Yeni ortama girdiğinde ortamın kurallarına uyum sağlar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz akranlarından gelen hoşlanmadığı davranışlara rahatsız edici olmayan, uygun tepkiyi veriyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde akranlarından gelen hoşlanmadığı davranışlara rahatsız edici olmayan, uygun tepkiyi veriyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- En az 3 tane oyuncak bebek.

Uygulama

Oyuncakları çocuğunuzun ilgisini çekecek bir alana getiriniz. Uygun bir ortam oluşturduktan sonra çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde elinizdeki bebeklerle çocuğunuzun oynamaktan hoşlandığı bir oyunu oynamasını sağlayınız. Çocuğunuz da oyuna davet ederek bebeklerden bir tanesini ona veriniz. Oyuna devam ederken çocuğunuz için rahatsız edici olabilecek davranışlardan birini belirleyiniz ve oynattığınız bebeklerden bir tanesinin, elinizdeki diğer bebeğe bu davranışı göstermesini sağlayınız. Rahatsız olan bebeğin uygun bir şekilde "Bunu yapmanı istemiyorum, bu beni rahatsız ediyor." vb. tepkileri vermesini sağlayınız. Bu noktada çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Uygun tepkiyi veren bebeğe "Hoşlanmadığın şeyi söyledin." deyiniz. Ardından rahatsız edici davranış sergileyen bebeğin çocuğunuzun da bebeğine aynı davranışı sergilemesini sağlayınız. Çocuğunuzun uygun tepkiyi vermesi için 5-6 saniye bekleyiniz. Eğer uygun tepkiyi vermez ise çocuğunuza destek vererek "Bunu istemediğini söyleyebilirsin." deyiniz. Eğer çocuğunuz istenilen tepkiyi verirse "Sen de bebeğe hoşlanmadığını söyledin, aferin." diyerek pekiştiriniz. Aynı etkinliği birkaç defa tekrarlayınız. Bu kazanımı desteklemek için aynı ya da benzer etkinlikleri gün içerisinde tekrarlayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi akranları tarafından yapıldığı takdirde çocuğunuzun rahatsız olacağı davranışı önceden belirleyiniz.

- Uygulama sırasında çocuğunuzun duyguları ifade etmesi ve düşünmesi içi ona yeterli arayı verdiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında eğlenceli ve coşkulu bir tutum sergilemeyi unutmayınız.
- Uygulama sırasında rahatsız edici davranışları çocuğunuz üzerinden değil oyuncak bebekler üzerinden göstermeye özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı destekleyecek etkinlikler planlayınız.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği hikâyeleştirerek anlatınız. Yukarıdaki etkinliği hikâyeleştiriniz ve bebeklerin hissedeceği duyguları da ekleyerek hikâyeyi zenginleştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzu etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Oyuncak bebekleri rahatça eline alıp oynatabileceği şekilde yerleştiriniz. Çocuğunuza bebeklerle oynamakta zorlanmaması için gerekli fiziksel desteği sağlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak gerçekleştirilebilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Kural değişikliklerini çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak yapınız.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çeşitli öyküler oluşturarak çocuğunuzun hoşuna gitmeyen davranışlarla ilgili verebileceği uygun tepkilere dair repertuarını zenginleştiriniz. Yazdığınız öykülerde giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin olmasından, öykülerin gerekli duygu detaylarına sahip olmasından emin olunuz. Yazdığınız öyküleri iyi bir sonla bitiriniz.
- Günlük yaşantınız içerisinde çocuğunuz size karşı hoşunuza gitmeyen bir davranış gösterdiğinde uygun bir tavırla bunu istemediğinizi belirtiniz. Çocuğunuzla figür, bebek ve oyuncak peluşlar ile oynarken karakterlerin olaylar karşısındaki duygularını oyuncakları oynatarak ortaya koyunuz.
- Çocuğunuzla hoşuma giden ve gitmeyen şeyler hakkında sohbetler başlatınız. Bu sohbetlerde problemi çözmek için neler yapılabilir? İstenmeyen davranışlara karşı uygun tepkiler nasıl verilir? Birlikte çözümler üretiniz. Çocuğunuzu ortaya koyduğu yaratıcı ve yapıcı çözümler için "Aferin." diyerek olumlu tepkinizi belirtiniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal Anlamlandırma (SA)

Kazanım: SA 5.5. Açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenilir bir mesafede durur.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 5.3. Tehlikeli durumları tanımlar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenilir bir mesafede durur mu? Çocuk dört denemenin üçünde açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenilir bir mesafede duruyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzla yapmaktan keyif aldığınız bir tatlının malzemeleri.

Uygulama

Çocuğunuzla ateşte pişirebileceğiniz bir tatlı tarifini yapınız. İlgili malzemeleri edinerek onunla mutfığa geçiniz. Çocuğunuza "Haydi seninle ... yapalım." diyerek etkinliği başlatınız. Çocuğunuz da destekleyerek gerekli malzemeleri bir araya getiriniz ve pişirmeye hazır hâle gelmesini sağlayınız. Ardından çocuğunuza "Şimdi ocak ateşini açacağız ve o çok sıcak. Ona yaklaşırken dikkatli olmalıyız." diyerek bilgisini veriniz. Ateşi açarken çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Birlikte tatlıyı karıştırmaya ya da pişirmeye başlayınız. Bu noktada çocuğunuzla ateşin ne kadar sıcak olduğu, elimizi yakalayabileceği ile ilgili sohbet başlatınız. Çocuğunuzun ateşe karşı durduğu mesafeyi vurgulayarak "Aferin, ateşe uzak duruyorsun." diyerek pekiştiriniz. Bu etkinliği farklı zaman dilimlerinde tekrarlayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi ocak ateşinin kontrollü olup olmadığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi pişireceğiniz yiyecek için gerekli malzemeleri hazırlayınız.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun bu malzemelere alerjisinin olmadığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında coşkulu ses tonu, jest ve mimikler kullanarak çocuğunuzun dikkatini üzerinizde tutmak için ekstra çaba harcayınız.
- Uygulama sırasında dikkatinizi daima ateş ve çocuğunuzun üzerinde tutun ve tehlikeli bir durum oluşmasını engelleyiniz.

- Uygulama sonrası ateşi kapatmayı unutmayınız.
- Uygulama sonrası benzer etkinlikler planlayarak bu kazanımı destekleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği gerçekleştirebilirsiniz. Süreç içerisinde oldukça dikkatli olmaya özen gösteriniz. Çocuğunuza gerekli olan yerlerde destek olunuz. Elinizi güvenli bir mesafede birlikte uzatarak ateşin sıcaklığını deneyimlemesi için ona fırsat tanıyınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzu etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Yiyecek malzemelerinin eklenmesi ve karıştırılması süresinde eğer gerekli ise fiziksel desteği sağlayınız. Çocuğunuzun ateşin sıcaklığını deneyimlemesi ve pişen yemeği gözlemleyebilmesi için oturuşunu ayarlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak gerçekleştirebilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Kural değişikliklerini çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak yapınız.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla belirlenmiş kamp alanlarına giderek ateşi deneyimlemesini sağlayınız. Güvenli bir şekilde birlikte ateş yakınız ve o ateş başında oyunlar oynayarak vakit geçiriniz.
- Günlük yaşantınız içerisinde mutfak işlerinize çocuğunuzu da dâhil ediniz. Birlikte yemek hazırlamak, çorba yapmak gibi aktiviteler düzenleyerek ateşi tanıması ve gerekli önlemleri alması için destek sununuz.
- Çocuğunuzla öteki tehlikeli olabilecek durumları fark etmesi için sıkça doğaya çıkınız ve yükseklik, bataklık gibi tehlikeler hakkında bilgilenmesini sağlayınız.
- Çocuğunuzla yaya olarak trafiğe çıkınız. Arabaların, ışık sisteminin nasıl işlediğini ve yaya geçitlerinden geçmek gerekliliğini, yola atlarken dikkatli olunması gerektiğini ifade ederek bunları güvenli bir şekilde deneyimlemesine fırsat oluşturunuz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenilir bir mesafede durur mu? Çocuk dört oturumun üçünde açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenilir bir mesafede duruyor ise bir sonraki kazanıma geçiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal ilişkiler (Sİ)

Kazanım: Sİ 1.61. Akranları ile kurallarına uyarak yarışmacı masa oyunları oynar.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Sİ 1.36. İki kişilik grup oyunlarında sıra alarak oyun oynar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz akranları ile kurallarına uyarak yarışmacı masa oyunları oynuyor mu? Çocuğunuz dört denemenin üçünde akranları ile kurallarına uyarak yarışmacı masa oyunları oynuyor ise bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kuklalar.
- Çocuğunuz oynamaktan keyif aldığı masa oyunu.

Uygulama

Çocuğunuzla yapacağınız, onun kendini yetkin ve iyi hissettiği bir masa oyunu seçiniz. Kuklaları ve masa oyununu alıp çocuğunuzun görüş alanına geliniz ve çocuğunuzunuzu "Haydi gel, sen ben ve kuklalar oyun oynayalım." diyerek masa oyununu başlatınız. Oyun süresince kuklalardan en az birini siz canlandırarak oyunu eğlenceli ve komik bir hâle getiriniz. Kuklalardan kurallara uymayanları eğlenceli bir şekilde uyarıp, kuralları takip eden ve oyunu kurallarına uygun şekilde oynayan kuklalara "Aferin, sen tam da oyunu kurallarına göre oynuyorsun. Çok güzel oynuyorsunuz." diyerek kutlayınız. Oyun rekabetçi bir oyun olsa dahi asıl odağınızı eğlence ve sürecin kendisinde tutunuz. Çocuğunuz kurallara uyarak oynadığı anlarda kutlamayı ve pekiştirmeyi ihmal etmeyiniz. Oyunu keyif almaya devam ettiğiniz sürece sürdürünüz. Gün içerisinde benzer etkinlik ya da aktivitelerle bu kazanımı destekleyiniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunuz için gerçekten ilgi çekici nesne ve etkinlikleri seçtiğinizden emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyunun kurallarına hakim olduğunuzdan emin olunuz.

- Uygulama sırasında rekabetçi bir masa üzeri oyunu olsa dahi eğlenceyi yüksek tutunuz.
- Uygulama sırasında coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımları destekleyecek farklı etkinlikler gerçekleştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretiminin başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği daha sesli ya da dokulu masa oyunları ile gerçekleştiriniz. Kuklaların yerine çocuğunuzun birlikte oynamaktan keyif aldığı, tanıdık ve güvenilir yetişkinleri seçiniz. Oyun süresince kurallara uyarak oynayanları pekiştirmeyi ihmal etmeyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzu etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Gerekli noktalarda fiziksel olarak destek sağlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, masa üzeri oyunun kurallarını çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak sadeleştiriniz. Kuklalar yerine tanıdığınız ve güvendiğiniz yetişkinleri kullanınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Kuklalar yerine oyunu iki kişilik oynamayı tercih ediniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla gün içerisinde uygulayabileceğiniz ev kuralları oluşturunuz (örneğin dışarıdan geldikten sonra elleri yıkamak, yemek vakitleri, uyku zamanları vb.). Bu kuralları düzenli bir şekilde ev hayatınıza adapte ediniz.
- Çocuğunuzun gün içerisinde farklı kurallı oyunları takip edip oynayabileceği ortamlara gidiniz. Oyun grupları, yaşlılarının olduğu parkları tercih edebilirsiniz.
- Çocuğunuz gün içerisinde oyunlarda uygun davrandığı ve öteki oyun arkadaşlarının oyununa saygı gösterdiği anlarda çocuğunuzu pekiştirmeyi ihmal etmeyiniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz akranları ile kurallarına uyarak yarışmacı masa oyunları oynuyor mu? Çocuğunuz dört oturumun üçünde akranları ile kurallarına uyarak yarışmacı masa oyunları oynuyor ise bir sonraki kazanıma geçiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Benlik Algısı-Öz Yeterlilik (BAÖY)

Kazanım: BAÖY 2.21. Tercih yapması gereken durumlarda bağımsız olarak tercihte bulunur.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- BAÖY 2.13. Bir konu hakkındaki düşüncelerini basitçe ifade eder.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz tercih yapması gereken durumlarda bağımsız olarak tercihte bulunur mu? Çocuk dört denemenin üçünde tercih yapması gereken durumlarda bağımsız olarak tercihte bulunuyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Hayvan ve yiyecek oyuncakları.

Uygulama

Materyalleri çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde ortama getiriniz. Hayvanları belirli aralıklarla yerleştirmeye başlayarak "Burası bir hayvanat bahçesi, ben de hayvanların bakıcısıyım." diyerek oyun ortamını kurunuz. Daha sonra hayvanlara nazik davranarak onları besleyiniz ve onlarla konuşunuz. Hayvanlara nazik davranışlar gösterirken çocuğunuz da "Aaa da acıkmış." diyerek oyuncak hayvanlarla oynaması için cesaretlendiriniz. Çocuğunuz hayvanlarla oynamaya başladığında çocuğunuzun hayvanlarla ilgili olarak tek tek "Hangi yiyeceği yedireceksin?" diye sorarak elinizdeki yiyecek oyuncakları arasından tercih yapması için fırsat oluşturunuz. Etkinlikte çocuğunuzun yapacağı tercihlere dair herhangi bir yönlendirme ya da düzeltme yapmadan sessizce bekleyiniz. Çocuğunuz tercihini yaptığında "Aaa çok iyi fikir! Aslanı da bununla beslemeyi seçtin." diyerek pekiştiriniz. Etkinlik süresince oyuncu bir ses tonunu devam ettiriniz. Çocuğunuz herhangi bir tercih yapmaz ise sessizce bekleyiniz. Daha sonra siz farklı bir hayvan için yiyecekler arasından tercih yaparak o hayvanı besleyiniz. Etkinliği birkaç defa tekrarlayınız. Gün içerisinde kazanımı desteklemek için çocuğunuzun tercih yapabileceği farklı etkinlikler oluşturunuz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında oyuncakları çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği alanlara yerleştiriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuna katılımından duyduğunuz memnuniyeti belli edecek bir ses tonu ile etkinliği gerçekleştiriniz.

- Uygulama sırasında yönlendirici olmaktan kaçınınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuz oyun içeriğini zenginleştirme talebinde bulunursa reddedici davranmayınız.
- Uygulama sırasında özellikle yapılan tercih ve seçimleri pekiştiriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımın destekleneceği farklı etkinlikler planlayınız ve gerçekleştiriniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, bir şarkı seçme oyunu başlatınız. Çocuğunuzun dans etmek ya da dinlemekten keyif aldığı şarkıların isimlerini söyleyerek çocuğunuzun tercihte bulunması için fırsatlar oluşturunuz. Çocuğunuzun karar verme sürecinde sessizce bekleyiniz, yönlendirici olmayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzu etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Gerekli noktalarda fiziksel olarak destek sağlayınız. Bu etkinlikte hayvanlara yemek yedirme konusunda zorlanma olması ihtimalinde, tercih ettiği yiyeceği size söylemesi ya da işaret etmesi olarak etkinliği uyarlayabilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, tercih yapması gereken yiyecek sayısını çocuğunuzun gelişim seviyesine uygun olarak ayarlayınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun tercih yapma süresince gerekli zamanı ona tanıyınız. Çocuğunuzun sözel olduğu gibi fiziksel ipuçlarını da takip ediniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Günlük yaşantınızda iklim ve çevre koşullarına uygun olacak şekilde çocuğunuzun kendi kıyafetlerini seçmesi için ona alan tanıyınız.
- Günlük yaşantınızda çocuğunuzla "Bugünkü öğünü sen seç." günü yapınız. O gün çocuğunuzun sofrada yenecek yiyeceklerle ilgili tercih yapmasına izin veriniz ve ailecek çocuğunuzun seçtiği yemeği yiyiniz. Çocuğunuzun yaptığı tercihlerden dolayı ne kadar mutlu olduğunuzu ona gösteriniz.
- Bazı günlerde gezmeye gideceğiniz yerleri belirlerken karar verme sürecinde çocuğunuzu da dâhil ediniz. Onun da fikrini alınız. Çocuğunuzun yaptığı tercihlerden mümkün olanları gerçekleştirilmeyi ihmal etmeyiniz.
- Günlük yaşantınız içerisinde çocuğunuza mümkün olan en yüksek seviyede tercih yapabileceği ortamlar ayarlayınız. Bunlar arabada, alışverişte, sohbet konularında, seçilecek oyunlarda olabilir. Çocuğunuzun seçim yapması için ona fırsatlar oluşturunuz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz tercih yapması gereken durumlarda bağımsız olarak tercihte bulunur mu? Çocuk dört oturumun üçünde tercih yapması gereken durumlarda bağımsız olarak tercihte bulunuyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Öz Denetim (ÖD)

Kazanım: ÖD 3.26. Diğerleri konuşurken susar.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- ÖD 3.16. Bir sosyal ortamda uyması gereken kurallara yetişkin gözetiminde uyar.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğerleri konuşurken susuyor mu? Çocuk dört denemenin üçünde diğerleri konuşurken susuyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- En az 3 tane kukla.

Uygulama

Çocuğunuzla kuklaları kullanarak öğretmencilik oyunu oynayınız. Kuklaları alarak çocuğunuza "Haydi öğretmencilik oynayalım." diyerek oyuna davet ediniz. Çocuğunuzun ilgisini çektikten sonra "Şimdi ben öğretmenim, kuklalar da öğrenci olsun. Öğrencilerim sınıfa hoş geldiniz, bana bugün neler yaptığınızı anlatır mısınız?" diyerek oyunu başlatınız. Kuklaların 2 tanesini siz alınız, 1 tanesini de çocuğunuza veriniz. Tuttuğunuz kuklalardan biri ile başlayınız. Tam kuklanınız gününün nasıl geçtiğini anlatırken tuttuğunuz öteki kuklanın onun sözünü kesmesini ve heyecanlı bir şekilde araya girmesini sağlayınız. Tekrar öğretmen kimliği ile "Arkadaşlarımız konuşurken sessizce dinlemeliyiz." diyerek kuralı belirtiniz. Ardından çocuğunuzun kuklasını ifade ederek "..., sen çok sessizce bekliyorsun, aferin." diyerek pekiştiriniz. Ardından konuşma sırasını çocuğunuza veriniz. Bütün kuklalar konuşuncaya kadar oyunu sürdürünüz. Eğer çocuğunuz susup beklemekte zorlanıyor ise gerekli anlarda "Lütfen sessizce bekliyoruz." diyerek oyuncu kimliğinizi sürdürünüz. Çocuğunuz diğerleri konuşurken sustuğunda "Aferin." diyerek pekiştirmeyi unutmayınız. Bu ve benzeri etkinlikleri aynı kazanımı desteklemek amacıyla güç içerisinde tekrarlayınız.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi kuklaların çocuğunuz için yeterince ilginç olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun öğretmenlerle ilgili herhangi bir kötü deneyimi olmadığından emin olunuz.

- Uygulama sırasında çocuğunuzla coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında karakterler arası geçişlerde ses tonunuzu değiştirmeyi unutmayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sabırsız davranışları olursa empatik ve anlayışlı bir dil kullanınız.
- Uygulama sonrası çocuğunuzun susup beklediği anlar için pekiştirme yapınız.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, sıralı şarkı söyleme etkinliği gerçekleştiriniz. Çocuğunuzun söylemekten keyif aldığı şarkıları belirleyiniz ve yanına giderek "Haydi seninle bu şarkıları söyleyelim." diyerek oyunu başlatınız. Şarkıları kendi içerisinde bölerek sıra ile söyleyiniz. Sizin söyleyeceğiniz kısım geldiğinde çocuğunuzun sessizce beklediği ve sustuğu için pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Gerekli noktalarda fiziksel olarak destek sağlayınız. Kuklalar yerine oyuncak bebekleri oturup konuşabilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, öğretmencilik oynamak yerine çocuğunuz ve kuklalarla sohbet ediyormuşçasına etkinliği uyarlayınız. Tek tek kuklalara ve çocuğunuza söz vererek onlarla sevdikleri konular hakkında sohbet ediniz. Çocuğunuz başkası konuşmaya başlayınca susuyorsa onu kutlayınız.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Gün içerisinde çocuğunuzla yapacağınız sohbetlerin sıklığını artırınız. Çocuğunuz sizi dinlerken "Çok güzel dinliyorsun, aferin." diyerek pekiştiriniz.
- Akşam yemeklerini, sabah kahvaltılarını siz ve aileniz için bir sohbet ortamına çeviriniz. Gün içerisinde neler yaptığınızı, sizi mutlu eden şeyleri, üzen olayları, gelecek planlarınızı çocuğunuzun da ilgisini çekecek şekilde konuşunuz. Çocuğunuz konuşurken siz de onu sessizce dinleyiniz.
- Çocuğunuzla sinemaya gidiniz. Çocuğunuza orada film oynarken herkesin ne kadar sessizce izlediğini, film hakkında film bitince konuşabileceğinizi söyleyiniz. Çocuğunuzun sessizce izleyebileceği farklı etkinliklerle günlük yaşantınızı zenginleştiriniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğerleri konuşurken susuyor mu? Çocuk dört oturumun üçünde diğerleri konuşurken susuyor ise bir sonraki kazanıma geçiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Duygusal ve Davranışsal Sağlık (DDS)

Kazanım: DDS 4.17. Onu rahatsız edici davranışlara zorlayan ortamlardan uzaklaşır.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DDS 4.7. Akranlarından gelen hoşlanmadığı davranışlara rahatsız edici olmayan, uygun tepkiyi verir.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz onu rahatsız edici davranışlara zorlayan ortamlardan uzaklaşır mı? Çocuk dört denemenin üçünde onu rahatsız edici davranışlara zorlayan ortamlardan uzaklaşırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- En az 3 tane kukla.

Uygulama

Kuklaları alarak çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzu onun oynamaktan keyif alacağı bir oyuna davet ediniz. Çocuğunuz oynamaya başlarken kuklalardan 2 tanesini siz oynatınız. Oyuna devam ederken elinizdeki kuklalardan birini, diğer kuklayı rahatsız edecek bir davranış sergiliyor gibi oynatınız. Bu davranışın çocuğunuzun da hoşuna gitmeyecek bir davranış olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun dikkati sizin üzerinizdeyken rahatsız olan kuklanın rahatsızlığını belirterek ortamdaki uzaklaşmasını sağlayınız. Daha sonra uzaklaşan kukla hakkında olumlu yorumlar yapınız. Ardından rahatsız edici kuklanın çocuğunuzun tuttuğu kuklayı da aynı tür davranışlara zorlamasını sağlayınız. Çocuğunuz kuklasını uzaklaştırırsa "Aferin kukla, sen rahatsız olunca uzaklaştın." diyerek kutlayınız. Eğer çocuğunuz kuklasını uzaklaştırmazsa uzaklaştırması için ebeveyn olarak ona destek olunuz. Aynı etkinliği birkaç defa daha tekrarlayınız. Aynı kazanımı desteklemek için farklı etkinliklerle gün içerisinde pekiştiriniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında rahatsız edici davranışları çocuğunuz üzerinde değil kuklalar üzerinde oynatmaya özen gösteriniz.

- Uygulama sırasında çocuğunuz ile olumlu bir paylaşım ortamı oluşturunuz.
- Uygulama sonrası farklı etkinlikler düzenleyerek aynı kazanımları destekleyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği öyküleştirerek anlatınız. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri olan mutlaka iyi sonla biten bir hikâye yazınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun etkinliğe katılımı rahat olacak şekilde oturtunuz. Gerekli noktalarda fiziksel olarak destek sağlayınız. Kuklalar yerine oyuncak bebekler de kullanabilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği gerçekleştirebilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzun akranlarıyla grup hâlinde gerçekleştirebileceği etkinlikler düzenleyiniz. Bu etkinliklerde çocuğunuza grup içinde bulunması, birlikte oynaması ve rahatsız edici durumlarda başa çıkabilmesi için destek sununuz.
- Gün içerisinde çocuğunuz sizinle etkileşim içerisinde iken hoşlanmadığınız bir davranışa sizi zorladığında muhakkak bununla ilgili rahatsızlığınızı net bir tavırla ama kızmadan belirtiniz.
- Çocuğunuza akran ilişkileri konusunda bilgi sunacak paylaşma temalı çocuk kitapları edininiz. Onları birlikte okuyarak konu hakkında sohbet ediniz, çocuğunuza fırsat oluşturunuz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz onu rahatsız edici davranışlara zorlayan ortamlardan uzaklaşır mı? Çocuk dört oturumun üçünde onu rahatsız edici davranışlara zorlayan ortamlardan uzaklaşır ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

GELİŞİM ALT ALANI: Sosyal Anlamlandırma (SA)

Kazanım: SA 5.7. Yolların ya da hareket hâlindeki araçların tehlikeli olduğunu anladığını gösterir.

Ön koşullar: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 5.5. Açık ateş gibi tehlikeli durumlardan güvenli bir mesafede durur.

Değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yolların ya da trafik hâlindeki araçların tehlikeli olduğunu anladığını gösterir mi? Çocuk dört denemenin üçünde yolların ya da trafik hâlindeki araçların tehlikeli olduğunu anladığını gösteriyor ise bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak arabalar ve bebekler.
- Trafik işareti oyuncakları.
- Bant.

Uygulama

Çocuğunuzla uygun bir zeminde bantlar ve trafik işaretleri oyuncaklarıyla bir trafik oyunu yapınız. Birlikte dilediğiniz şekilde bantlarla yol oluşturarak trafik işaretlerini yerleştiriniz. Ardından "Arabalar yolda hızlı gidiyor." diyerek çocuğunuzun bilgilendirerek kendi sürdüğünüz arabaların hızlı bir şekilde gitmesini sağlayınız. Bu sırada kontrol ettiğiniz oyuncak bebekleri de kendi aralarında "Arabalara dikkat etmeliyiz, karşıdan karşıya dikkatli geçmeliyiz." gibi örneklerle eğlenceli şekillerde konuşarak interaktif bir oyun oluşturunuz. Çocuğunuzun da oyuna katılması için onu destekleyiniz. Çocuğunuzla oyunu sürdürürken "Arabalara dikkat etmeliyiz.", "Yaya geçidinden geçelim." gibi cümleleri bol miktarda kullanarak çocuğunuzun konu ile ilgili farkındalığını geliştiriniz. Ardından çocuğunuzun da aynı davranışları taklit edip etmediğini gözlemleyiniz. Eğer benzer oyun örüntüsüne katılmıyor ise arabalarınız ve bebekleriniz ile çocuğunuzun oyunun içine dâhil ediniz. Aynı etkinliği bir süre devam ettiriniz. Bu kazanımı desteklemek için benzer aktiviteler yaparak gün içerisinde tekrar ediniz.

Dikkat edilecek konular

- Uygulama öncesi çocuğunuzun beslenme, uyku gibi birincil ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz materyallerin çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz bantların zemine kolay yapışacak ve kolay sökülecek bantlar olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

- Uygulama sırasında çocuğunuza gereğinden fazla yardımcı olmayınız.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun coşkulu ve neşeli olması gerektiğine dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun boy hizasına indiğinizden ve sizi rahatça görebildiğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizin olumlu bir ortamı desteklediğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun bağımsız denemelerini takdir ediniz.
- Uygulama sonrası benzer etkinlikleri sıkça tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası günlük yaşam aktiviteleriniz içerisinde gerek gördüğünüz yerlerde çocuğunuzdan yardım ve destek talebinde bulunmayı ihmal etmeyiniz.

Yetersizliklere göre etkinliklerdeki uyarlamalar

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, işaret dili öğretimi başlamışsa işaret dilini ve sözel dili birlikte kullanarak iletişim kurunuz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzla yaya trafiğinde bulunacağınız bir gezintiye çıkınız. Çocuğunuzla gezerken araba seslerini dinleyiniz. Araç seslerini, yaya geçit sinyallerini, hızlı geçen araçların ses yüksekliğini konuşarak, dinleyerek tartışınız. Çocuğunuzun dikkatini bol miktarda pekiştirerek ürkütmeden olası tehlikeleri fark etmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, çocuğunuzun postürünü etkinlik için uygun şekilde ayarladığınızdan emin olunuz. Çocuğunuzun fiziksel yeterliliklerine uygun şekilde etkinliği adapte ediniz ya da farklılaştırınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, iki kişi aynı anda arabaları sürerek oyunu çocuğunuzun hızına göre ayarlayınız. Çocuğunuzun süreci takip etmesi adına destek olunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, etkinliğin onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Trafik oyununda arabaları sürerken oyunun etkileşimli devam etmesine özen gösteriniz.

Etkinlik çeşitlemeleri ve genelleme

- Çocuğunuzla günlük yaşantınızda etkileşim kurarken olası tehlikelere dair sohbetler ediniz.
- Günlük yaşantınız içerisinde yaya trafiğine çıktığınızda mutlaka trafik kurallarını takip ederek devam ediniz. Birlikte yaya geçitlerinden geçiniz, ışıkları takip ediniz.
- Çocuğunuzla bisiklet binerek bisiklet trafiği oyunları oluşturunuz. Bisikletleri arabalar gibi oynatarak hızlı gitmek, yavaş gitmek, trafik kuralları, olası tehlikelerle oyununuzu zenginleştiriniz.

Son değerlendirme/Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yolların ya da trafik hâlindeki araçların tehlikeli olduğunu anladığını gösterir mi? Çocuk dört oturumun üçünde yolların ya da trafik hâlindeki araçların tehlikeli olduğunu anladığını gösteriyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

- Ammer, J. J., & Bangs, T. (2002). *Birth to Three-Assessment and Intervention System (BTAIS-2)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Ball, M. F. (2002). *Developmental Coordination Disorder: Hints and Tips for the Activities of Daily Living*. Jessica Kingsley Publishers.
- Berk, L. (2013). *Child Development (9th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Bielenberg, K. (2008). *All Active. 35 Inclusive Physical Activities*. Champaign: Human Kinetics.
- California Department of Education (2008). *California Preschool Learning Foundations-Volume 1*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/preschoollf.pdf>
- California Department of Education (2010). *California Preschool Learning Foundations-Volume 2*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/psfoundationsvol2.pdf>
- California Department of Education (2012). *California Preschool Learning Foundations-Volume 3*. Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/documents/preschoolfoundationsvol3.pdf>
- California Department of Education (2015). *Kindergarten Chapter of the Mathematics Framework for California Public Schools* Retrieved from <http://www.cde.ca.gov/ci/ma/cf/documents/mathfwkindergarten.pdf>
- Cowden, J.E. & Torrey C.C. (2007). *Motor Development and Movement Activities for Preschoolers and Infants with Delays*. Springfield: Charles C Thomas Publisher.
- Dienstmann, R. (2008). *Games for Motor Learning*. Champaign: Human Kinetics.
- Delaney, T. (2009). *101 Games and Activities for Children with Autism, Asperger's, and Sensory Processing Disorders*. McGraw-Hill Companies.
- Einon, D. (1999). *Learning Early: Everything Parents Need to Encourage and Develop Their Child's Learning Skills From Birth to Six Years of Age*. Checkmark Books.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Mathematics*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Creative Arts*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.
- Epstein, A. S. (2012). *The Highscope Preschool Curriculum: Science & Technology*. Ypsilanti, MI: Highscope Press.

- Frankenburg, W. K., Dodds, J., Archer, P., Shapiro, H., & Bresnick, B. (1992). *The Denver II: A Major Revision and Restandardization of the Denver Developmental Screening Test*. *Pediatrics*, 89(1), 91-97.
- Gordon, A. M., & Browne, K. W. (2015). *California Edition Beginning Essentials in Early Childhood Education*. Cengage Learning.
- Grigorenko, E. L., & Sternberg, R. J. (1999). *Assessing Cognitive Development in Early Childhood*. Early Childhood Development.
- Guralnick, M. J. (2001). *Early Childhood Inclusion: Focus on Change*. Paul H. Brookes Publishing Company, PO Box 10624, Baltimore, MD 21285-0624.
- Haibach, P.S., Reid, G., & Collier, D.H. (2011). *Motor Learning and Development*. Champaign: Human Kinetics.
- Hammon, V. (1995). *Developing a Marketing Strategy for an Early Childhood Education Program in Hawaii*.
- Harding, J., Meldon-Smith, L., & Sheridan, M. (2012). *Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Routledge.
- Howard, J. (2017). *Mary D. Sheridan's Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Taylor & Francis.
- Jenkinson, J., Hyde, T., & Ahmad, S. (2008). *Building Blocks for Learning Occupational Therapy Approaches: Practical Strategies for the Inclusion of Special Needs in Primary School*. John Wiley & Sons.
- Kurtz, L. A. (2003). *How to Help a Clumsy Child: Strategies for Young Children with Developmental Motor Concerns*. Jessica Kingsley Publishers.
- Kurtz, L. A. (2007). *Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, Adhd, Autism, and Other Learning Disabilities: A Guide to Improving Coordination*. Jessica Kingsley Publishers.
- Mayesky, M. (2014). *Creative Activities and Curriculum for Young Children*. Cengage Learning.
- MEB (2018). *Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (0-36 Ay) Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- MEB (2018). *Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (37-78 Ay) Okul Öncesi Özel Eğitim Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Plomin, R., & DeFries, J.C. (1985). *Origins of Individual Differences in Infancy: The Colorado Adoption Project*. Orlando, FL: Academic.

- Savaşır, I., Sezgin, N., & Erol, N. (1995). *Ankara Gelişim Tarama Envanteri El Kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Sher, B. (2009). *Early Intervention Games: Fun, Joyful Ways to Develop Social and Motor Skills in Children with Autism Spectrum or Sensory Processing Disorders*. John Wiley & Sons.
- Teaford, P. (2010). *Hawaii Early Learning Profile (HELP) 3-6 Checklist (2nd Ed.)*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.
- Teaford, P. (2010). *Help 3-6 Activities at Home (2nd Ed.)*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.
- Temel, F., Ersoy, Ö., Avcı, N., & Turla, A. (2005). *Gazi Erken Çocukluk Gelişimi Değerlendirme Aracı "GEÇDA"*. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.
- The Early Childhood Direction Centre (2012). *Developmental Checklists Birth to Five*. Retrieved From http://ecdc.syr.edu/wpcontent/uploads/2013/01/Developmental_checklists_Updated2012.pdf
- Tomprowski, P., McCullick, B., & Pesce, C. (2015). *Enhancing Children's Cognition with Physical Activity Games*. Human Kinetics.
- Woodhead, M. (1996). *In Search of the Rainbow: Pathways to Quality in Large-Scale Programmes for Young Disadvantaged Children. Early Childhood Development: Practice and Reflections Number 10*. Bernard van Leer Foundation, PO Box 82334, 2508 EH, The Hague, Netherlands (Single copies free of charge).